

ELOFIZETES

HELYEK:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉK:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petti sor egyszer 20 fillér,
minden további sor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, december 16.

Mohamedánok és albánok
harcolnak a montenegróiak ellen.

Budapest, december 15. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszintér:

Nincs különösebb esemény.

Olasz hadszintér:

Helyzet változatlan.

Délkeleti hadszintér:

Kövess tábornok Plevlje felől előrenyomuló osztrák-magyar csapatai tegnap a Vrana-Gorától délre levő montenegrói hadállásokat is egész szélességükben bevették. Egy hadoszlop Glibacinál az ellenséget üldözve a Tara szakadékig nyomult előre s szétugrasztotta az ellenség egy zászlóalját. Más csapatok elérték Grabot. A közvetlenül Beranétól keletre fekvő magaslatokon a mi osztagainkon kívül mohamedánok és albánok is állnak harcban a montenegróiakkal. A tegnap ejtett foglyaink száma háromszáznegyven katonára és százötven védköteles. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Előrenyomulunk
Montenegróban.

Berlin, december 15. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Az arcvonalon különös fontosságú esemény nem történt. Repülőink látható eredménnyel támadtak meg egy angol gőzhajót, amely december hó tizenötödikén Lapanne magasságában megfeneklett. Az ellenség, amely Bagaune és Perionnes irányába, Lotharingiába és Mühlheim (Badenben) fölé több repülőgépet rajt küldött ki, légi harcban, illetve védő-ágyúink tüzeben négy repülőgépet, ezek között egy nagy kétmotoros veszített.

Keleti hadszintér:

Nincs ujság.

Balkán hadszintér:

Plevljétől délnyugatra az ellenséget a Tara folyóig, ettől keletre pedig a chrat-brodarevoi vonal mögé vetettük vissza, több száz embert elfogtunk. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Görög határon állnak
a bolgár csapatok.

Szófia. Hivatalos jelentés e hó 14-éről: Az angolokat és franciákat görög területre vetettük vissza. Csapatok a görög határon vannak. Miután egyelőre abbahagyták az ellenség üldözését, az egész fronton nyu-

galom van. Elvettünk az ellenségtől 1284 foglyot, köztük 18 tisztet, tizen-négy löveget, hatvankét municions kocsit s kétfogatu egészségügyi kocsit, s sok más hadiszert. Mostantól kezdve a vezérkar csak azoknak a napokon boosajt ki jelentéseket, a melyeken jelentősebb operációkról lehet közlést adni.

A monarchia
válaszjegyzéke az Ancona
ügyben.

Bécs. Burián külügyminiszter tegnap elküldte Frederic Pentieid-nek, az Egyesült-Allamok bécsi nagykövetének válaszjegyzékét az Ancona elsúlyesztése ügyében, amelyben a sérelmek beható tárgyalásának nem vágva eléje megjegyzi, hogy az a határozott hang, amellyel az Unió az Anconát elsúlyesztett buvárhajó parancsnokát elítéli s követeléseit felállítja, az eset beható megvizsgálását feltételezte volna. A között tényállás azonban nem alkalmas a buvárhajó parancsnokának s a császári és királyi kormány bűnösségének megállapítására. Elmulasztották megnevezni a személyt, akinek vallomásra hivatkoznak s akit hitelesebbnek tartanak, mint a császári és királyi tengerészeti parancsnokságot. A monarchia kész az ügyben eszmecserére lépni. Kénytelen felvetni azonban a kérdést, hogy miért utal az Unió jogi indokolás helyett más ügyben más kormányval folytatott iratváltásra. Erre a szokatlan utra annál kevésbé követheti az Uniót, mert az említett iratváltást autentikusan nem ismeri. Az akkoriban szóbanforgó eset is tudomása szerint lényegesen más volt. Az Unióra bizva a kiválmak formulázását, már most kijelenti praejudicium kizárásával, hogy az Ancona esetének megvitatásában teljes szabadsággal kívánja jogi felfogását érvényesíteni.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

London. Az angol lapok jelentik Athénből: A bolgár-német csapatok Ghewghelitől előnyomulva görög területre léptek át.

Athén. Hivatalosan megcátojják a görög hadsereg demobilizációjának híreit.

Milano. A Secolo jelenti Szalonikiból: Az entente parancsnokok hét-től átvették a civithatóságok tevékenységét.

Kopenhága. A németek előkészülnek a Szalonikiból való elutazásra, az osztrák-magyar monarchia konzuljai is el fognak utazni.

Athén. A kamarai választásokat 19-én tüzték ki.

Páris. Az entente lázasan dolgozik a görög területen erődítéseken visszavonulásának biztosítására.

Elvérzik az entente serege.

(Görög földön a harctér. — Rabolnak az entente katonái Szalonikiben. — Retablirozzák a szerb sereget?)

— Távirati tudósítás. —

Athén—Bern—Bécs, dec. 15.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Konstantinápolyból: A román katonai attasé megtekintette a Dardanellákat és kijelentette, hogy a Dardanellák bevehetetlenek. Az entente hadseregét, ha idejében el nem viszik, el fog vérezni.

Fosztogatnak a franciák Szalonikiben.

Bukarest. Az entente katonái Szalonikiben nagy garázdálkodásokat visznek véghez. Uzleteket, sőt a járókelőket is fosztogatják. A Banque d'Orient tiókjából pár ezer dragma készpénzt raboltak el. A pénzügyet napokkal ezelőtt beszüntették működésüket.

Köln. A Kölnische Zeitung szótári tudósítója jelenti: Most minden figyelm a görög határ irányul, mert a harctér immár Görögországba helyeződött át. Az entente-csapatok legjobb védővonalának azt a területet tartják, amely Karasuli és Kihindir, valamint Amatovo és Kilkis között húzódik el. Ez utóbbit kedvezővé teszi az Amatovo-tó. A franciák és angolok Szalonikisietve várszerűen megerősítik. Az angolok időközben megszállták a vámhivatalt és a rakodópartot.

A görögök nem engedik át erődítményeiket.

Genf. A „Secolo“-nak jelentik Szalonikiből, hogy az ottani görög erődítményeket nem engedték át az angoloknak és a franciáknak. A görög csapatok az entente panaszai ellenére is erősen igénybe veszik az államvasutakat.

A szerb csapat roncsalt csoportosítják.

Konstantinápoly. A Szalonikiben tartózkodó szerb menekültekből új Artalékosapatot alakítanak.

Makedónia teljes megtisztítása.

Milanó. A „Corriere della Sera“ tegnap estei szalonikii táviratában megerősíti, hogy az angolok és franciák kivonultak az utolsó darab szerb földről és most görög földön a Vardarvonalon a Boiron-tótól délnyugatra lévő állásokban állanak. A bolgárok a görög határon megállanak.

Méddig mennek a bolgárok?

Szófia. Malinov, a demokráta párt vezére azt írja lapjában, hogy a franciákat és angolokat Bulgária csak akkor üldözi a határon túl, ha Görögország csatlakozik Bulgáriához. Ha nem sikerül Görögországot megnyerni, a bolgárok megállanak a görög határon.

A hős makedón hadosztály.

Szófia. A legutóbbi bolgár vezérkari jelentés, amely Makedóniának az ellenségtől való teljes felszabadulását tudatja, megemlékezik egy makedóniai hadosztály dicsőséges szerepléséről. Ez a divízió áttörte az angol-francia

frontot és az ellenség legsúlyosabb vesztesége mellett kettészakította ezeket a csapatokat. Most történt először, hogy a bolgár vezérkari jelentés egy divízió szerepléséről ilyen méltató formában emlékezett meg.

Angol jelentés a bolgár győzelemről.

Szaloniki. (Reuter.) A bolgárok megszállták a görög-szerb határon levő amax állásokat, amelyeket a szerbek tartottak volt megszállva. E pillanatban minden csendes.

Ochrida bevételének jelentősége.

Szófia. Az Echo de Bulgarie írja Ochrida bevételéről: Szent Klementin városa, a bolgár nemzeti irodalom megerősítőjének hazája, Ochrida, amely nemzeti kulturánkat testesíti meg, évek hosszú sora után bolgár kezre jutott. Már a korábbi diplomáciai tárgyalások során hangoztatták képviselőink, hogy csak oly bolgár birodalmat lehet elképzelni, amely Ochridától a Fekete-tengerig terjed. Az idegen hatalmak és szomszédjaink féltékenysége azonban lehetetlenné tette ezt számunkra. Ochrida elfoglalásával most már a bolgár egységet helyreállítottuk, Bulgária délkeleti Európában a legerősebb és legértékesebb ország lesz.

A parlament gondoskodik a hadiözvegyekről.

(Háborus interpellációk. — A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, december 15.

A képviselőház mai ülésén csak egy törvényjavaslat szerepelt, a miniszterelnöknek a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvénynek újabb kiegészítése. Ezt a különben is rövid javaslatot gyorsan letárgyalták és áttértek az interpellációkra.

(Lesz elég papír.)

Többek között Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő is interpellációt jegyzett be, amelyben a papirgyárak üzemének biztosítása dolgában skart kérdést intézni a miniszterelnökhöz. Az interpellációt a képviselőház mai ülésén kellett volna elmondania, időközben azonban garanciákat szereztek arra, hogy a papirgyárak üzemében zavaró redukciónak nem lesz és a lapok papirszükségletét biztosítják, így Sümegi nem mondotta el interpellációját.

(A közhivatalnokok háborus segélye.)

Beöthy Pál elnök pontban féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést és elmentálta a váli kerület képviselőjét, Csontos Andort. Indítványára a Ház elhatározta, hogy koporsójára koszorút helyez és részvétét jegyzőkönyvben örökíti meg. Pekár Gyula, a közoktatási bizottság elnöke jelenti, hogy a bizottság elkészült az izlám szecceszójiáról szóló javaslatával.

Ezután következett a hazai ipartejesztésről szóló törvény hatályának meghosszabbítása felől rendelkező javaslat harmadik olvasása, amely után a javaslatot elfogadták. Utána a

párisi egyezményről szóló, majd a külkereskedelmi szerződések meghosszabbítását célzó javaslatokat fogadták el a harmadik olvasásban. Miután a Ház még elfogadta a bírálóról és ügyészekről szóló javaslatot is, áttértek a közalkalmazottak háborus segélyének tárgyalására.

Az első szakasznál Holló Lajos állott fel szólásra, aki a javaslat hatályának több irányban való kiterjesztését kérte, különösen a községi szolgálatban álló polgári és elemi iskolai tanítókra. A szónok ezután Tisza István grófnak egy kijelentésével foglalkozik. A szombati ülésen a miniszterelnök, amikor az ellenzéknek a kormányzásba való bevonásáról volt szó, azt mondta, hogy nem akarja, hogy a nehéz idők megzöröljék a másik párt vezérférfiát is. Erre ő közbeszólt, hogy a miniszterelnök maga sem hiszi, amit mond. Tisza István gróf azt felelte a közbeszólásra, hogy méltóságán alulnak tartja erre válaszolni. A miniszterelnöknek ezt a kijelentését ezennel visszautasítja, mert nem lát semmi méltatlant közbeszólásának értelmében. (Nagy sajtó a jobboldalon.)

A miniszterelnöknek egyszer lett volna alkalmunka közeledni az ellenzékhez, de nem tette. Nem azért óvakodott ettől, mert az ellenzék vezérférfiát félti, hanem mert nem akarja magát kellemtelenné tenni a hatalom előtt. Ma sem hiszi a miniszterelnök kijelentését, amely szerinte politikai hipokrizis. (Sajtó a jobboldalon.)

Benedek János képviselő stílárius módosítást ajánl.

Teleszky János pénzügyminiszter válaszol Holló Lajos felszólalására és kifejti, hogy azok a kívánások, amelyeket Holló előterjesztett, már az eredeti javaslatban kielégítést nyernek.

Ezután a Ház elfogadta az előadó és Benedek János stílárius módosítását és áttért a második szakasz tárgyalására, amelynél Antal Géza előadó három módosítást terjesztett elő. Einnél a szakasznál nagyváradi Szabó István szólalt fel, aki a kifizetésű tisztviselők hátrányos helyzetét vázolta és progresszív segélyezést kíván.

Következett ezután a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvények újabb kiegészítéséről szóló törvényjavaslat, amelyet Illyés József előadó ismertetett és elfogadásra ajánlott.

(A bankok nem köthetnek üzletet a tengerivel.)

Ezután Apponyi Albert gróf szólalt fel. Kifejti, hogy sajnálja, hogy a Ház tagjai egymást vádoló társadalmi osztályok képviselőiként szerepelnek. A felmerült bajokat orvosolni a kormány kötelessége. A parlamentből ki kell küszöbölni a szolidaritást megzavaró vádaskodást.

Tisza István gróf miniszterelnök nagyváradi Szabó Istvánnak válaszolva kifejti, hogy a kormány minden lehető megtett a bajok orvoslására. A nagybankok nem köthetnek üzleteket a rekvirált tengerivel a tévedés, hogy azt hiszék, használhatják fel. A rekquirálás óriási feladat, amelyet az állam nem vállalhat el ezért kellett azt a nagybankokra bízni, amelyekre szigorúan felügyelnek. A rekquirált gabonaműveket kizárólag a lakosság és a hadsereg élelmezésére használják fel.

Ezután a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta.

(A hadiözvegyekért.)

A részletes vitánál Apponyi a hadiözvegyek helyzetének javítását követeli. A nemzet kötelessége a hadiözvegyek megélhetését biz-

tosítani. Utal német példára, ahol minimális évi négyezer márká segélyben részesülnek. Rakovszky István is az övezgyek és árvek érdekében szólalt fel.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter Apponyi felszólalására válaszolva kiemeli, hogy a hadiövezgyeket a fővárosban a honvédruhatárban foglalkoztatják a vidéken szintén fognak gondoskodni hasonló intézményekről.

Ezután a javaslatot a Ház részleteiben is elfogadta. Megállapították a holnapi ülés napirendjét, amelyen az árdragító visszaélésekről, a vicinális vasutakról, a kárpáti falvakról, a csődönkívüli eljárásról s a szász egyetemről szóló törvényjavaslatok szerepelnek.

(Az interpellációk.)

Az interpellációk során Szabó János a Balaton szabályozásáról szól. Ghillányi Imre földművelésügyi miniszter megnyugtatja a felszólalót, hogy a Balaton szabályozási munkálatai rövidesen befejezést nyernek. Abraham Dezso a simer- és zászlógyőről intéz kérdést a kormányhoz. Kifejti, hogy a magyar hadsereg magva a hadseregek. A jelvénykérdés megoldásában nincs nyereség a nemzetre nézve.

Kérdi, vajon állami önellóságunk kifejezésre jut-e, továbbá, hogy az új cimerek és zászlók rövidesen alkalmazást nyernek-e?

Tisza István gróf miniszterelnök az interpellációra azt válaszolja, hogy az eszterhásiaknál respektálni kell a katonaság érzékenységét. Igyekezni fognak, hogy a paritás kellőleg kiemelésre kerüljön.

Rakovszky István a cenzura működését bírálja, mert az csak a visszaélések palástolására szolgál. A legártatlanabb cikkeket cenzurálták, így például a német birodalmi kancellár beszédének Olaszországra vonatkozó részét is törölték. Kérdi, vállalja-e a miniszter a cenzuráért a felelősséget.

Balogh Jenő igazságügyminiszter kijelenti, hogy a cenzura működésért teljes mértékben vállalja a felelősséget. Visszautasítja a palástolások vádját. A letiltások a nyomozás érdekében történtek. Senki sem utálja nála jobban a visszaéléseket.

Polónyi Dezso és Pressly Elemér elállottak. Sámegi Vilmos és Károlyi Mihály gróf pedig elhalasztották interpellációikat. Ülés vége három órakor.

Románia alkalmas időre vár.

(Hosszu háboru. — Miért késik a döntés. — Hol akar nagyobbodni Románia?)

— Távirati tudósítás. —

Berlin, december 15.

Egy német diplomata, aki a Balkán-kérdést jól ismeri, Románia magatartásáról a következőket mondotta:

— Mialatt a szerb sereg maradványai Albánia és Görögország határain teljesen tönkremennek, addig Romániában Take Jonescu és Filipescu a körükbe csoportosuló politikusokkal együtt még azon fáradoznak, hogy hazájukat az entente karjái közé viyék. Deára annak, hogy ezek az urak nem díszkedhetnek valami kiváló jellembeli tulajdonságokkal, mégis szinte csodálatraméltó és a makacs szívósság, mellyel a köztük és Oroszország között létrejött fizetést perferálni akarják. Annyi bizonyos, hogy ha a központi hatalmak nem semmisítették volna meg az orosz milliós hadseregeket, ha a Dardanella-akció nem vézódott volna kudarcra, ha Szerbia nem pusztult volna el a szemük láttára, akkor ma már Románia is ott volna abban a táborban, amelyben Itália van és ahová sok politikusának vágya vinni szeretné.

Hogy a román kormány miért viselkedett tartózkodólag, azt Bratianu miniszterelnök, ha nem is nyíltan, de sejtetni engedte nem egyszer. Most aztán a miniszterelnök fivére nyíltan is kijelentette, hogy a román államférfiek véleménye szerint a háboru még mindig nem produkált olyan döntést, hogy Románia veszedelem nélkül csatlakozhatna akár az egyik, akár a másik harcoló csoporthoz. Azonkívül Romániában meg vannak róla győződve, hogy a háboru sokáig fog tartani és ha már most avatkoznak bele, akkor olyan áldozatokat kellene hoznia, melyeket az ország nem bírhat el.

A helyzet ma az, hogy a Balkán teljesen a központi hatalmak kezében van, a görögök az entente minden fenyegetése dacára is szilárdan ragaszkodnak semlegességükhöz, az oroszok minden áldozatok dacára is kénytelenek defenzívára szorítkozni és most vonja-e ki hávelyéből kardját Románia az egyre rosszabb helyzetbe kerülő entente mellett, mikor az

Oroszország nagy és döntő győzelméről szóló jóvondólság, a Dardanellák közeli meggyívításáról szóló ígéret, Szerbiának kilátásba helyezett megmentése egytől-egyig mind dajkamesének és üres hencvegének bizonyul?

— Románia vezetőférfiai nagyon jól tudják, hogy mit jelentenek azok a katonai intézkedések, melyek Oroszország a román határon eszközölt, hogy a dolgot úgy tüntesse fel, mintha a Balkánon nagy háborura készülné s hogy oda Románián keresztül fog vonulni, akár akarja Románia, akár nem. Az oroszok a szemfényvesztés teljesebbé tételére még a cárt és a trónörökösöt is felvonultatták a román határra. Mindennek dacára azonban ez a komédia teljesen hidegen hagyta a románokat, Románia az oroszoknak azzal felelt, hogy a Dunát a román pártók mentén aknákkal zárta el és kijelentette, hogy semlegesességét mindenképpen megtartja és fegyverrel is kész szembeállani azzal, aki azt megsérteni akarja.

— Miután Oroszországnak nem sikerült Romániát megfélemlíteni, felhagyott a fenyegetésekkel és nem folytatta a komédiát. Ehelyett azonban a külföldi sajtóban olyan hírek kezdtek napvilágot látni, melyek valószínűleg igazságon alapsznak. Eszerint Oroszország erőit a besszarábi határra és nagy csapatokat helyez el Besszarábiában. Oroszország tehát többé nem bizik a román szemeszében és intézkedéseit arra az esetre teszi, ha Románia Besszarábiára vetné magát. Ez mindenesetre merő elővigyázat is lehet, de csálhatatlanul azt mutatja, hogy Pétervárott már nem számítanak Románia csatlakozására, ellenkezőleg attól tartanak, hogy a románok a központi hatalmak folyton való erősödését látva, azokhoz találnak csatlakozni.

— A helyzetet és a körülményeket látva, arra a meggyőződésre kell jutni, hogy Románia nem akarja semlegességét a háboru befejezéséig megtartani, csupán arra igyekszik, hogy katonai erejét minél tovább megkímélje, hogy aztán alkalmas időpontban beleavatkozzék a háboruba.

Ezt az időpontot Románia még mindig nem tartja elérkezettnek. Abból a körülményből, hogy Románia most gabonát szállít a központi hatalmaknak, nem szabad arra következtetnünk, hogy Románia ezekhez kíván csatlakozni. Románia érdekből szállítja a gabonát, melyből óriási felesleg van és melyért horribilis árakat fizettet magának. Hogy Románia a központi hatalmakhoz csatlakozzék, az a háboru további menetétől függ.

Ha Bulgária nagyobbodik, akkor a szomszéd Románia is nagyobbodni akar és ha nem lesz rá reménye, hogy ezt a nagyobbodást a Kárpátokon túl érje el, akkor azt Besszarábiában fogja keresni. Eveselőre azonban a gabonájáért elfogadja a pénzünetet és vár. Várja az alkalmas pillanatot, mely megmondja neki, hogy hova csatlakozzék.

Hősi halált halt főhadnagy

(Fischer Richárd elesett a szerb harc-téren.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 15.

Szerbiában diadalmasan tartó előrenyomulásunk, mint azt hadvezetőségünk ismételtén jelentette, nem járt nagyobb veszteségekkel, jelentős áldozattal. Azonban a háboru legkevésbé véres eseményei sem mulnak el áldozatok nélkül és minden előre tett lépést vérell, drága élettel kell megfizetni. Azok sorában, akik a szerb földet juttatták birtokunkba, vérvirágos életáldozattal, volt egy aradi család tagja is: Fischer Richárd tartalékos főhadnagy, akinek hősi haláláról ma érkezett a változhatatlan, lesújtó hír Aradra.

Fischer Richárd, aki a polgári életben Tamasmonostoron volt földbérlet, a mozgósítás kezdete óta teljesített katonai szolgálatot. Mint tartalékos hadnagy vonult be eszterházi Szatmárra és az 5. gyalogezreddel az északi harc-térré ment, ahol végül küzdött az orosz had-járat első zászáival. Északról súlyos betegen került vissza a Hinterlandra, majd felgyógyulása után újból visszatért eszterházihoz. Amikor a harc-térről másodszer is szabadságot kaptak beteg-sége miatt, rövid időre családijához jöhettek, majd egy szásztriai népfelkelő zászlóaljhoz nyert beosztást most már főhadnagyi rangban.

Az ési szerb offenzíva kezdeténél Fischer Richárd főhadnagy osztrák népfelkelővel a déli harc-térré kapott beosztást. Azóta kevés híre érkezett felőle. Csapatával mindig mélyebbre nyomult Szerbia belsőjébe és az előrenyomulás folyamán egyik diadalmas ütközetünkben november 9-én hősi halált halt. Haláláról azonban csak ma érkezett meg a híradás. A múlt héten Fischer Richárd Aradon tartózkodó családjához levéllel érkezett a főhadnagy egyik háltársától és a levélben azt írta tiszteltetésre: „Fischer főhadnagy a legutóbbi harcokban súlyos sebet kapott. Fájdalmasan kell ezt jelentenem és előkészítenem önöket arra, hogy a legrosszabb is bekövetkezhessen.”

A megdöbbentő híradás mélységesen lesújtotta a családot. Apósa, Böhm Géza, táviratban érdeklődött minden irányban, hogy közelebbit, határozottat tudjon meg a hős főhadnagyról, de napok teltek el a legrettenstesebb bizonytalanságban, amíg ma megérkezett a végleges hír, a katonai hatóság távirata arról, hogy Fischer Richárd főhadnagy november 9-én a szerb harc-téren elesett.

A hazáért dicsőségesen életével áldozó tartalékos tiszt halála boldog családot börtött mélyvéges gyászba. Övezgye született Böhm Márta és kis fiacskája Fischer Antti gyászolták legközelebbiből a jó férjet és szerető apát, aki szerb földben, a saját vérével, életével is megpecsételt, hódított szerb földben. A mélyen sujtott család iránt színtes és általános a részvét.

A „pót“-hadsereg bevonulása

(Ujjoncok nyüzsgálása Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 15.

Ma ismét élénkebb volt az aradi főtér, mint máskor a szürke szerdai napokon. (Miért „tér“ ez a hosszú vonal?) Az aradi utcák ma megint hasonlítottak a mozgósítás napjaihoz: szűrös, ködmönös, bozskoros alakok nyüzsgtek az utvonalakon, színes katonaládák alatt görnyedtek a tauzlioh vállak és ősz női fejek zokogva horultak össze...

— Viszik az emberünket, — sóhajtották az anyák, a feleségek, a menyasszonyok és az elfojtott sírásra óta volt a válság:

— Ferenc József

Ne menj te a csatába...

Reggeltől estig tartott a fölvonulás a vasúti állomástól Kiszentmiklósról és a császári barakkok felé. Az idősabb póthadsereg tagjainak már több önállóságuk volt, mint az ifjabbaknak. Amikor lezártak a vonatról, valaki elkiáltotta magát az indóház előtti térségen:

— Hé, újonc testvérek, ne cipeljétek mi ezt a nehéz katonaládát a vállunkon. Van nekünk ugyanis elég teher a vállunkon, az adó, meg egyéb nyavalya, majd keríték én stráfkocsit és az bevisszi egyszerre a ládákat.

Általános helyeslés fogadta az ideát. Félóra múlva előállt a társzékér (milyen szépen hangzik a regényekben, hogy „a kocsit előállt“) és fölrakták a katonaládákat, a sárga, kék, zöld, barna, piros, narancsszínű nehéz ládákat, amelyek valóságos bástyát alkottak a mint a szakér végig döcögött velük a kövezeten. Két lá alig bírta ezt a tornyot, amely ruhával, szallonnával, kolbásszal és töpörtös pogácsák ezreivel lehetett kibélelve. Előül „mentek“ a katonaládák, a utánuk vonult a egyes újonc-sereg asszonyokkal és leányokkal tarkítva. A menetet mindig két csendőr zárta be, jelölve annak, hogy már is vigyáz rájuk az armádia villogás szems.

A Szentháromság-szobor előtt komikus dolog történt. Egy asszony hirtelen lekapta az egyik ládát a szakérről és szó nélkül megindult vele a Weitzer János-utca felé.

— Hobó, nem addig van az! — kiáltotta a speeditőr — csak megfizetni a 25 krajcárt! Nem itt van a kaszárnya.

— Mindjárt gyövek, — mondta az asszony — csak beviszem ezt a ládát ide a Weitzer János-utca egy asszonyhoz. Az út volt nálam Glogovácson és azt mondta, hogy hozzak be két libát, fizet kilóért egy forint nyolevan krajcárt. Én féltem, hogy elveszik tőlem a libákat, hát betettem az uram katonaládájába. De ne tessék megmondani a detektív urnak.

Az asszony azonban megjárta, mert egy detektív épen a tömegben volt és minden szót hallott.

— Az ilyen újoncokra vadászunk mi, — szól és diadalral vitte a rendőrségre a glogováci asszonyt, a ki katonaládájába rejtette a libát.

A „pót“-hadsereg fölvonulása élénk érdeklődésre talált még az esti órákban is, a mikor kigyultak a korzó lámpái. Az urinép meg-megállott és megjegyzéseket tettek azok, akiket nem fenyeget a bevonulás veszélye:

— Mégis csak jobb májusban bemeenni, mint decemberben.

— Az aradi korzóról is hiányozni fog néhány ismert ur. Deutsch László dr., Brasch Aladár dr.

— Rosszul tudod, — mondta egy beavatott — ők már túl vannak. A temesvári felülvizsgáló nagyon rossznak találta a szemüket és ma azt mondták nekik: menjenek csak szépen haza.

— De Marsien Jusztin dr. az ismert román politikus is fog ezután stratégiai véleményét leadni a — korzó szépeiről. Elvitték Temesvárra trénnel.

— És Gabos Jenő dr. esetleg összemérheti a kardját az olasz fronton egykori tanítómestérével, Maione Vincével.

— Az úgyszólván rossz napok járnak. A „pót“-hadosztály jelentékeny percentje fiskális.

— Na, — szól egy műbarát — a színészekről se feledkeztek meg. Kertész Dezső is

Lyon Lsa nagyhorogge kénytelen egyszerű gyalogsági uniformisba bujni.

— Majd fölmentik, akára banktisztviselőket.

— A bankfiuknak se megy már olyan kitűnően. A pénzügyminiszter egyre több fiatal bankfiuról állapítja meg, hogy nélkülözhető a nagy könyvek mellett. Az öreg bankembereket még csak fölmentik, de a fiataloknak nincs kegyelem. Legföljebb ha a zárlat idejére mentik föl őket.

— Tehát határidőre történik ez is.

— Igen, de a bankfiu egész természetesen találja azt, hogy a fölmentési okmány olyan legyen, mint a váltó: három hónap múlva járjon le.

— Csak az a baj, hogy ezt nem lehet se prolongálni, se ovatolni, se törleszteni. Ezt muszáj beváltani — egy élet árán is.

Huszezer török ifjút hoznak Magyarországra.

(Magyar jogászból török államhivatalnok. — A magyar-török testvériség. — Háboru után Keletre irányítsuk a kivándorlást.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kolozsvár, december 15.

Kevés magyar ember dícselkedhetik olyan érdekes karrierrel, mint Karácsonyi Géza dr., aki nemcsak még a kolozsvári egyetem hallgatója volt. Karácsonyi évak óta kiint él Konstantinápolyban, mint a török földmivelésügyi minisztérium tanácsadó igazgatója. A magyihódott Törökország nemcsak hadseregét tette teljesen moderné, a török államférfiaknak az a céljuk, hogy országuk ne csak katonai hatalmasság legyen, hanem méltóan illeszkedjék be a modern európai államok sorába. Karácsonyit azért állították előkelő pozíciójába, hogy a török mezőgazdaság rekonstrukciójába tudását és nagy képzettségét csatásorba vigye s az új alapokra fektetett török földmivelésügyi lábrakapását előmozdítsa.

Karácsonyit néhány héttel ezelőtt hazahozták privát ügyei. Bécsben és Budapesten töltött hosszú időt, visszautaztában pedig kiszállított családja látogatására. Karácsonyi a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Magyar embernek nem lehet rossz dolga Törökországban. Magyarországról, a magyarokról valósággal rajongással beszél minden török, legyen az nagykonceptiójú, zseniális államférfiu, vagy az utolsó teherhordó napszámos. Minden külföldi nagy ur a török számára, csak mi vagyunk magyar testvér, akire mint boldogabb és szerencsésebb körülmények között jutott rokonnépre tekintenek.

— És méltánvölíák-e a magyarságnak a világháborúban vállalt szerepét a törökök? — kérdeztük.

— De még mennyire! Ebben a tekintetben talán egy kis túlzásba mennek. Amíg a külföldön szívesen vannak be bennünket az „osztrák“ kategóriájába, addig a törökök hadseregünk minden hősi tényét a magyarok javára írják.

— Nem akarok — folytatta Karácsonyi. — a háborus Konstantinápolyról képet festeni. A haditudósítók ugyanis alkalmat találtak erre mostanában számtalanszor, igaz viszont, hogy impresszióik nem mindig voltak tárgyilagosak és hűek. Konstantinápoly aroképén sokat nem változtatott a háboru. A drágaság is csak bizonyos körben vált horribilissá. Ellenben a kenyér és a hus olcsósága valósággal hihetetlen. Az import cikkeik azonban annál megfizethetlenebbek. Azt tehát nem lehet mondani, hogy Konstantinápolyban olcsó az élet.

— Annál nagyobb esódlattal kell azonban szólnom a törökök hősiességéről. A török tisztikar ma valóban elsőrangú s noha fizetésüket körülbelül felénnyire redukálták, zuglódás nélkül, haláltüzegető háttérrel állta ki a legrettenetesebb harcokat. Maga a török hadsereg mai farmájához óriási erőt képvisel. Mások megírták, de én is megerősíthetem, hogy a 450.000 emberből álló török hadsereg ma két-

milliónyira emelkedett s mihamlly megszerették a középponti hatalmak az összeköttetést a törökökkel, ez a rengeteg katonasanyag nyomban aktívra és mozgósíthatóvá vált.

— Az én funkcióim különben ha nem is szűntek a háboru alatt, de kimerül abban, hogy előkészítő munkát végezzon a háboru utánra. Sainos, a török földmivelés nagyon kezdetleges állapotban van még most is. Kiszárazásban a buja, kihasználatlan földeken esodlatos mezőgazdasági kultúrát lehetne teremteni, azonban meg kell küzdenünk a török paraszt konzervatizmusával, amely még ma is az őskor primitív eszközeivel, egyiptomi ekékkal műveli a földjét. A program, amellyel ezt a nagy átalakító munkát végre szeretném hajtani, megnyerte a török kormánykörök tetszését s nem akadott egyetlen török ember sem, aki ne a legnagyobb lelkesedéssel vett volna tudomást róla. Az a céloim, hogy a háboru után mintegy 20.000 török ifjút fogok elhelyeztetni magyar parasztszaladoknál. Természetesen sem ehhez a számhoz nem rászakodom mereven, sem az időhöz, amely alatt a programot végrehajtani szándékozom. Arra gondoltam, hogy jórészt tehetőse anatóliai parasztszaladok sarjait telebitem át Magyarországra, hogy a föld szeretete visszavonzza később őket hazájukba s megvalósíthatassák azt a nagyvonalu, rendkívüli jelentőségű átalakító munkát, amely hivatva van a török mezőgazdaságot új alapokra fektetni. Ez a huszezer török gyermek megtanulja majd a magyar paraszttól: hogyan kell megmunkálni a földjét s hazatérve, megeremteni Magyarországgal azt az elszakíthatatlan kapcsolatot, amelynek a két testvérnépet össze kell fűznie. Nálunk valamennyien elvégzik az elemi iskolát s a kiválóbb tehetségek gazdasági akadémiákon, az állatorvosi főiskolán fogja tanulmányait folytatni. Ezek lesznek a mi legjobb diplomáciai ügynökeink Törökországban. De egy másik fontos célhoz is közelebb visz bennünket ez a propaganda. Talán akkor a reánk annyira káros kanadai, amerikai kivándorlás a gazdaságilag még kiaknázatlan Kiszázia felé fog terelődni. Adja isten, hogy ezek a nagy érdekeket kielégítő tervek rövidesen megvalósuljanak!

A munkapárt értekezlete. Budapestről jelentik: A munkapárthan ma este nyole órakor Khusn-Héderváry Károly gróf elnöklésével értekezet volt, amelyen a esódlórvény módosításáról szóló törvényjavaslatot Jakabffy Elemér előadása után egyhangulag elfogadták, ugyezintén a hadműveletek folytán elpusztult és megrongált községek jogviszonyainak rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot is, amelyet Hegedüs Kálmán képviselő adott elő.

A kontinens vámpírja...

(Az angol világpolitika kulissza-titka. — „Németország nem fog tudni dreadnought-ot építeni.” — Germánia eltörölendő a föld felszínéről.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 15.

Rewentlow Ernő gróf, az ismert német diplomata most adja ki memoárjait, amelyek élénk fényt vetnek az európai diplomácia, különösen azonban a londoni „Foreign Office”, a külügyi hivatal boszorkánykonyhájában. Könyvében, amely főleg Angliáról szól, s amely ilyformán foggal viseli a „Kontinens vámpírja” címet. Rewentlow az angol világpolitika nem egy kulisszatitkát lepézi le s rámutat arra, hogy az angol vezető politikusok előtt már hosszú idő óta nincs más cél, mint Germaniam esse delendam, Németország elpusztítása. A nagy feltűnést keltett könyvből közöljük a következő érdekes részleteket:

A német flotta évtizedekre visszamenőleg senkit sem nyugtalanított Angliában. Gyűlölték rajta, a „császár játékszerének” nevezték és a szürke varjúhoz hasonlították, amely papagálytollakkal cifrázza magát. Különböző adatokat hoztak fel az angol flottának nov számbeli, mint minőségi szupremáciáját illetőleg. De ezt csak a felsőbbek előtt bírszították. A közönség között azt terjesztették akkor, amikor a német flotta még tényleg nem volt nagyon érdekes, hogy hatalmas erejű haditényező. Már a század eleje óta, úgy Angliában, mint mindenütt, azt a hírt terjesztették el, hogy Németország, élén a császárral, arról álmodozik, hogy Nagybritannia flottáját szétverte, hogy előzőndíhesse embereivel a szigetet és rabszolgákká tegye a szabad angolokat. Elég ezt megemlíteni anélkül, hogy hosszabban foglalkoznánk vele. Meg kell azonban mondani, hogy egyetlen komoly angol politikus sem hitt ezekben a mesékben. Ha kitalálták ezeket, annak nagy okai voltak. Tehát a német népet és a német kormányt már régtől fogva úgy szerepeltették, mint akik hosszú munkával előkészítik a háborút és készek Európa békéjét megzavarni.

Az angolok, akik mesterei a rágalmazásnak, tudták, hogy a legvadabb hazugságot is végül elhiszik, ha elégszer ismétlik. Ez meg is történt. Anglia valódi politikájának 1902 óta az volt a jelszava: „Germaniam esse delendam.” A flottáról szóló hazugság ennek álcázására szolgált. Egész világos, hogy Anglia nem vallhatta be, hogy mi készíti erre, de mi tudjuk, hogy megirigyelte és féltette a virágzó német ipar és kereskedelmet. Ahol csak lehetett elvetették ezt a félelmet, a német birodalom fenyegető flottája iránt. Elég ha összehasonlítjuk a két ország hajóegységeinek számát és erejét, hogy rájöjjünk, hogy Anglia hírszított félelme csak komédia volt.

Miután Edvárd király az ő „entente-cordiale”-jával megváltoztatta az angol politika irányát, az admirális is munkához látott. A flotta nagy reorganizációja 1905-ben megkezdődött. A tengeri harcoló erőket tetemesen megnövelték a flottakülönítmények új csoportosításával. Franciaország is Anglia szolgálatában állott és akcióinak főszínpontját a Földközi-tengerről az Északi-tengerbe helyezte át. Az orosz flottát a legszélsőbb Keleten törték össze, Csuzimánál: is sem volt szükségük erősebb flottára. A hajókat visszahívták az

angol vizekre és visszahívták azt a sok különböző fajtát, amelyek messze vizeken jártak. Végeredményben az angol flotta csaknem teljes egészében az északi tengeren volt összpontosítva. Ezt az összpontosítást az kikötők építésével és az angol és skót partokon több támpont építésével segítették elő.

Ezalatt Lord Roberts nagy hadjáratot vezetett az általános hadkötelezettség érdekében, mert a flotta nem tudta volna megvédeni az országot az invázió ellen. Lord Roberts 1905 óta folytatta agitációját, felhasználta azt a nagy tekintélyt, amelynek örvendett. Még Németországban is komolyan vették ennek az öreg urnak a beszédeit és elhitték, hogy valóban fél az inváziótól. Most, hogy ismerjük az angol-belga dolgokat, tudjuk, hogy Lord Roberts akciójának egészen más volt az indító oka. A valóságban ő és hívei megakarták erősíteni a hadsereget, de nem az Anglia felé történő német invázió miatt, hanem egy Németország felé irányuló angol-belga invázió érdekében. A flottának az Északi-tengeren való összpontosítása azt célozta, hogy fedezze a Balzumba történő csapatmozgást. Lord Robertsnek nem sikerült a védőharc, azonban a hadügyminiszterek, főképpen Lord Haldane Németország ideális barátja, úgy tudták előkészíteni az esetleges belga támadást, hogy az Németországnak nagy meglepetést szerzett.

Edvárd király államférfisi szerették volna megakadályozni a német flotta fejlődését. Maguk is bevallották, hogy e terven semmit sem tudtak elérni. Azonban kényszerítve megőrizni szupremációját és azt a lehetőséget, hogy veszély nélkül észlelhesse bármely európai állam flottáját, Anglia megkezdte azt a korszakot, amelynek egyetlen neve a „dreadnoughtok kora.”

Az ügyeket vezető német személyiségek megértették az idő fontosságát. Számot vetettek azzal, hogy egészen másról van szó, mint a tengerészet jövőjéről, tudták, hogy annak lehetőségéről, vagy lehetetlenségéről van szó, hogy Anglia akaratától független politikájuk legyen úgy a kontinensen, mint a tengereken. Az eredmény az volt, hogy Németország is megkezdte a dreadnoughtok építését, hogy megnagyobbította a kieli csatornát és kiépítette a vízi utakat és a kikötőket. Az 1905-6. évek nagyfontosságú elhatározást jelentenek, amelynek hatása csakhamar érezhetővé vált a tengerészet kérdésében.

Anglia kísérlete, hogy „meggyőzze” Németországot konstrukciójával megbukott. Több éven át remélték, hogy Németországban a technika nem lesz annyira fejlett, hogy dreadnoughtokat tudjon építeni, 1908. óta azonban letettek erről az illúzióról.

Németország semmit sem tudott Angliának, nem volt ellenséges szándékkal iránta, sőt úgy kereskedelmi, mint politikai téren sokkal inkább defenzívában volt. Bizonyítéka annak, hogy a „német veszedelem” csak hazugság volt, az hogy 1914-ben, mikor a háború kitört a német flotta még mindig csak a felét képviselte az angol tengeri erőnek.

Orosz anarchisták bünpere Franciaországban.

(A cár ellenségei és a köztársaság.)

Távirati tudósítás.

Genf, december 15.

Francia lapok egy anarchiapórról adnak hírt, amelynek tárgyalása a napokban kezdődött meg Pontoiseban, az ottani törvényszék előtt.

A múlt év július 5-én, este nyolc óra tájban, Beaumont-sur-Oise községben a csendőrök két csaparral fogták el, akik gyanusnak látszottak. Franciaul egy szót sem tudtak és megállapították, hogy orosz származásuk. Mind-egyiküknél bombát találtak. A vizsgálóbíró előtt Kiritsev és Trajanovszki nevet vallottak be és kijelentették, hogy kommunisztikus anarchisták és elkeseredett ellenségei a cárnak. A letartóztatás folytán a párisi orosz forradalmi körökben is nagy nyomozást indítottak és még három anarchistát, Gorodevski, Oustinov és Macharachveli neveket tartóztattak le.

Az öt fogoly ellen robbantószerkeztől tiltott elvárása címén indítottak eljárást. Gorodevski Svibériából szökött meg, ahol tíz évet kellett volna töltenie anarchista propagandáért. Jómódu családból származik és egy bank utján havonta 200 frankot kap. Azt állítja, hogy a francia nyelv tanulása céljából jött Párisba és tagadja, hogy a bombaüvegekben része lett volna. A vád ezzel szemben Gorodevskit az összeesküvés felelőseként tartja.

Oustinov mechanikus, kis lakatos műhelye volt Páris egyik külvárosában és sok éve Franciaországban él. A vád megállapította, hogy a bombák az ő műhelyében készültek.

Macharachveli kaukázusi származású és a kaukázusi anarkista-csoport tagja. Elismeri, hogy több társával együtt egy tiffiszi háztuladonossal „egynélleg lefogták” 50,000 rubelt. Mikor Párisban letartóztatták, még 12,000 frankja volt. Azzal vádolják, hogy 200 frankot adott Kiritsevnek bombavásárlás céljára.

A vizsgálat rendkívül nehéz volt. A múlt év augusztus végén Pontoise községet kiürítették és a foglyok előbb Thonars, majd Tulle városkába kerültek és csak októberben vitték vissza őket Pontoiseba. Ekkor merült fel a katonai hatóságnál az a kérdés, vajon ezek az anarchisták nem kémkedtek-e. A pontoisei államügyészség átadta az ügyet a párisi állandó katonai bíróságnak, amely bizonyítékok hiányában illetéktelennek érezte magát és visszaküldte az ügyet Pontoiseba.

Pontoiseban újra megkezdtek a vizsgálatot. A bírósághoz orosz tolmácsot kellett kirendelni, minthogy a vádlottak egyike sem tud franciául.

Gorodevski, éppen intelligenciája miatt, az érdeklődés központjában áll. A fogságban verseket írt, többek között egy ódát a meggyilkolt Jauréhoz.

A most kezdődött tárgyaláson még csak Kiritsevet hallgatták ki, aki beismeri a terhéről cselekményeket, csupán társainak ártatlanságát hangoztatja.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 147

Nyitva a Kelet kapuja.

(A világháború az ázsiai orosz és angol birodalmak határán. — Görögország és az entente. — Mi lesz Szalonikivel?)

— Távirati tudósítás. —

Bern, december 15.

A „Journal des Débats” dühös vezérelőkben támadja a francia és angol rövidlátó diplomáciát.

— Az európai Kelet — írja — az ázsiai Kelet kapuja. Szerbia zárta el a kaput Németország elől. Elég sajnálatos, hogy ezt a francia diplomaták nem látták be és még meglepőbb, hogy az angol diplomácia, mely mindenütt és mindenben Egyiptom és India kulcsát látja, nem törődött Szerbia sorsával. Most kinyitják az angol külügyminisztérium szeméi és meglátják a hadiföltszeretéseket, az ágyukat és a seregeket, melyeket Németország összpontosít a Boszporuson és Bagdadnál, a szerb és bolgár Dunán keresztül.

Néhány hét múlva a háború az ázsiai orosz és angol birodalmak határain fog folyni. Tegyük fel, hogy a béke létrejön a nagyhatalmak között. De számunkra a Kelet elveszett. A Kelet megmentéseért új háborút kellene kezdeni és ki vállalkozzék rá? A nehézségek kétszeresek volnának, mint eddig. Kedvezőbb bekérem pedig nem számíthatunk, ha a Kelet Németország rendelkezésére áll. Ha Ausztria-Magyarország a támadásokat délen visszaveri, az osztrák és német seregek egy fronttal kevesebben fognak harcolni és főlzabadult csapataikat más harcterekre küldhetik. Egyiptomot még aránylag kisebb sereggel is meg lehetne védeni. De nem úgy, hogy az angolok folytassák a tavalyi sportot és tétlenül várnak a csatorna mellett. Ha a balkáni félsziget elveszett, Nyugat-Ázsia következik utána.

A bolgárok felszabadítják Görögországot az entente nyomása alól.

Bécs. A négyesszövetség elhatározta, hogy nem adja föl a szalonikii expedíciót, azonban legalább is kétséges, hogy az események nem fogják-e arra kényszeríteni a franciákat és angolokat, hogy Szalonikiben való tartózkodásuk idejét nagyon rövidre szabják. Azok a változások, amelyek a Balkánon lejátszódtak, szinte mezeések. Két évvel ezelőtt összeütközés történt a görögök és bolgárok között ugyanabban a Doiranban, ahol Todorov hadserege most megverte az angolokat és franciákat. Milyen nagy féltékenység uralkodott ezelőtt Makedóniában a bolgárok és görögök között és mennyi vér folyt el ekkor a vetélykedésben!

Todorov tábornok hadserege most Görögország határán áll és Athénból egyetlen tiltó szó sem érkezik hozzá, nem áll vele szemben a görög bizalmatlanság. Konstantin király és vezérkari főnöke, Dusanis érzik, hogy barátok közelednek, akik felszabadíthatják Görögországot a négyesszövetség hallatlan nyomása alól. Görögország hangulatát elképzelhetjük, ha arra gondolunk, hogy a franciák és angolok mit művelnek Szalonikiben, mert ez a város a véres és dicsőséges balkáni háború legfőbb hódítója volt Görögországnak. Most ide-

genek uralkodnak ott. Ez az állapot választást vont Görögország és a négyesszövetség közé és lehetséges, hogy az elkövetkezendő napokban hallani fogunk ennek a következményeiről. A francia és angol csapatok olyan népre akarják ráerőszakolni magukat, amely mit sem akar rólok tudni és északról fenyegetik őket a győzelem s. csapatok, amelyek már előbb megverték őket. Mindezek a körülmények egy nap olyan eseményeket zúdítanak az angolokra és franciákra, amelyek a legnagyobb veszedelmet rejtik magukban.

Az entente albán területet ígér Görögországnak.

Athén. A félhivatalos „Akropolis” azt jelenti, hogy annak fejében, hogy a görög kormány teljesítette az entente követeléseit és azonnal kiűrtette Szalonikit, az entente valamennyi hatalma ünnepélyes ígéretet tett, hogy győzelem esetén Albániában re-kompenzálni fogják Görögországot.

Szalonikii feladása — szerencsétlenség a négyesszövetségre.

Bern, Delacroix tábornok a Temps-ben hosszabb cikkben foglalkozik a szövetséges seregek balkáni helyzetével.

— Ha a szalonikii expedíció nagy áldozatot is követel, — írja — Szalonikii feladása morális, politikai és katonai hatásokban egyenesen szerencsétlenség volna. Szalonikinak operációs bázisnak kell maradnia, mert csak ezzel akadályozhatják meg, hogy Németország végleg egyesülve Törökországgal, teljes ur legyen a Balkánon. Szalonikii eleítésével lehetetlenné válnék a balkáni orosz és olasz akció. A seregek gyors egymásutánban történő visszazsúllítását a német tengeralattjárók végzetessé tehetnék. Annyi azonban bizonyos, hogy 150.000 ember nem elég a szalonikii vállalkozás sikeréhez s jobb volna, ha a Dardanelláknál küzdő 100.000 fős angol csapatokat is Szalonikiba vinnék. Ugyis százat lehet tenni egy ellen, hogy ha hamarosan el nem vezénylik a dardanellai expedíciót, egy-két hónapra belül a tengerbe szorítják. Szerbiának még van 200.000 emberre. Ehhez számítva a 150.000 fős balkáni erőt és 50.000 olasz katonát, félmillió szuronya volna a szövetségeseknek. De még ez sem elég a nagy balkáni feladat megoldásához és Angliának és Franciaországnak egyenként százezer embert kell Szalonikiba küldenie, hogy sikeresen felvehessék az offenzívát.

Javul a török-görög viszony.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Kedvező tünete a politikai helyzetnek az, hogy a szinte egy esztendő óta távol volt görög főkonzul ide visszatért, továbbá, hogy a tavasz óta betöltetlen görög követrégi állást most ismét betöltik. Kaljarghis kinevezése követté közvetlenül küszöbön áll.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Sarkadi Aladár vendégfel-
lépte: „Drótostót” operett.

Péntek: „Önagysága ruhája” újdon-
ság először.

Szombat: „Önagysága ruhája” másodszor.

* A színház hírei. Sarkadi Aladár utolsó fellépte. A Vigszínháznak a kiváló erőssége csütörtökön lép fel utóljára Lehár pompás operettjében. A drótostót-ban — Günther bádogos szerepét játszva, felfűszerezve a legújabb aktuálitásokkal. — Önagysága ruhája, a Vigszínház legnagyobb szenzációja, holnap, pénteken kerül bemutatásra. Az aradi társulat mindent elkövet, hogy a holnapi bemutató minél tökéletesebb előadásban kerüljön színre. A szereplők áthatva attól a tudattól, hogy Knoblauch szellemes játékát kell stilszerűen előadni, minden tudásuk és tehetségüket ennek a darabnak szentelik, különösen Horváth Mici és Gyöző Alfréd, akik ugyyszólván egész estés a színen vannak.

* Nánán. (Schildkraut-film az Urániában.) Lemét Schildkraut, a művészek királya egy neki írt szerepben ragyogtatja nagy tudását. Nánán egy típus: a felusi zsidó típusa, aki minden bajban és minden örömben hű tud maradni embertársához és saját érdeke árán is megmenti a fenyegető bajtól. Magas, tökéletes művész az, mellyel Schildkraut alakját felruházta: szinte árad belőle az érzés, minden mozdulata elárulja szívóságát és amikor véget felvissz a végzet sorsát annyira, hogy gazdag barátját megmentheti, akkor sem dőltyös, de alázatában benne van minden szemrehányás. Négy hosszú felvonáson keresztül tart ez az aróképfestés, melynél szebb és igazibb színeket művész még nem használt. Az aradi Schildkraut rajongók bizonyára örömmel fognak a nagy művész ezen alakítására visszaemlékezni. — A motorkirály a század legnagyobb technikai szenzációja, mely hetek óta zsúfolt házakat vonz a budapesti nagy színházakba, legközelebb az Urániában. 5

* A halálballet — az Apolló legközelebbi szenzációja. A Nordisk-filmgyár legújabb grandiózus filmje A halálballet című nagy artista-dramát, mint jeleztük, péntektől kezdve mutatja be az Apolló-színház. A közönség körében olyan óriási a szenzációs artista-drama iránt az érdeklődés, hogy már ma tömeges előjegyzés történt az Apolló-színház pénztáránál. 3

* A tavaszi dér premierie az Apollóban. Csupa hangulat, torrón lüktető drámai erő ez a csodás film. A címe nem árulja el, hogy a legszébb mozdítmák egyike a „Tavaszi dér”, a melynek szingardag kiállítására és megkapó meseje sokáig feledhetetlen marad előttünk. Fern Andra a vergődő lelki asszony szerepében nagyszerű alakítást nyújtott. Meleg asszonvisága sugárzott játékából a legmélyebb jelenetekben is. A zsúfolásig megtelt nézőtér elragadtatása kísérte a kiváló film bemutatását, a melyet még csak csütörtökön ismét meg az Apolló-színház. 3

* Az Erzsébet mozgószínház ma csütörtökön egy szenzációt keltő falrengésben kacsagató viziték slágerét, Colette, a párisi anyagot mutatja be közönségének kiváló elsőrangú pótműsor keretében. A darab hősnője Colette egy bájos, vidám és huncut leány, aki az élet minden változatában egyformán boldog és vidám. Vasárnap A házaló, Schildkraut Rudolf, a kiváló művész a főszerepben. 4641

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénz-küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték. :- :-

Vaskereszttel tüntették ki a Hadik-huszárok új ezredesét.

(Arad házi lovas-ezredének hősei. — Kirsch ezredes brigadéros lesz.)

Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad, december 15.

Arad házi lovas-ezrede a hármas Hadik-husár regiment egyike azoknak a csapatoknak, amelyek a monarchia hadseregében a legtöbb díszségeket szerezték. A már második esztendejét túllépő háború történetének legszebb lapjai közé tartoznak azok, amelyekre a hármas huszárok haditetteit írták fel maguk az ezred katonái, tisztjei karddal, karabéllyal, kemény, meg nem törő magyar elszánnással. Az *Aradi Közlöny* olvasóközönsége előtt nem ismeretlenek a Hadik-huszárok tettei; hiszen nem egyszer volt alkalmunk megemlékezni az ezred újabb és újabb kitüntetett tisztjeiről (nincs is talán Hadik-huszártiszti kitüntetés nélkül) és a derék aradi huszárok szerepléséről Orosz-Lengyelország földjén, ahol több mint esztendeje történek előre visszafordulás nélkül. Most a katonai Rendeleti Közlöny legutóbbi számában közölt kitüntetések listájából kitérőleg az ezred tisztjeinek ismét egész sorát tüntették ki az ellenség előtt tanúsított vitézségért és a kitüntetett Hadik-huszárok sorát maga az ezredparancsnok nyitja meg.

A hármas huszárokat a háború folyamán egészen a legutóbbi hónapokig Kirsch ezredes vezette diadalról-diadalra. Rafongó szeretettel vették körül parancsnokukat a kemény magyar huszárok és a mindig snéidig, kitűnő huszáróbeater katonák, egyenes, félelmet nem ismerő szelleme gyökerezett meg az ezred egész tisztikerében. Amilyen színházzal vettek búcsút az ősz elején parancsnokuktól, ép olyan büszkeséggel töltötte el az ezred minden emberét tisztelettel az egyszerű huszárig az, hogy Kirsch ezredes a Hadik-huszárok éléről a monarchia egyik legkiválóbb lovascsapatának, a bécsi lovasbrigádának a parancsnokává lett. Ma még ezredesi rangban kommandirozza csapatát, de rövid időn belül a brigadérosi kinevezése is megjön. A Hadik-huszárok parancsnokságát ideiglenesen a hatos huszároktól a hármas huszárokhoz áthelyezett Michailovits huszárezredes vette át, majd Fugger-Babenhausen Károly herceg ezredes került a vitéz huszárezred élére.

A Hadik-huszárok új ezredparancsnoka új pozíciójában máris magas kitüntetést kapott. A király megengedte ugyanis, hogy Fugger-Babenhausen herceg ezredes a német császár által adományozott másodosztályú vaskereszttel elfogadhassa és viselhesse. Az ezredessel együtt most már négy vaskeresztes tisztje van a Hadik-huszároknak. Fugger herceggel együtt kapta meg a vaskereszt másodosztályát László Miklós harmadik huszárezredbeli őrnagy, ezenkívül két főhadnagy az ezrednek már régebben viseli a fekete-fehér szalagos kitüntetést.

De nemcsak Vilmos császár, hanem a mi királyunk is újabb bő elismeréssel adozik a Hadik-huszártisztek vitézségének. A Rendeleti Közlöny legutóbbi száma szerint a signum laudis kapták meg az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért a Hadik-huszárezredben Wachtel Leó főhadnagy, vöröserényi Angyán Géza dr. tartalékos hadnagy, Königsberg Fédél gróf huszárkapitány, továbbá Ulrich Miksa és Kumor Miksa huszárkapitányok, Wlassch Oszkár főhadnagy.

A tisztikaron kívül a Hadik-huszárok al-tisztjei is kapnak királyi kitüntetést az ellenséggel szemben különösen kötelességű szolgálataik elismeréséül. Kotesovszky Rezső és Mahler Gáspár hármas huszárezredbeli őrmes-terek kapták meg a vitézségi érem szalagján a koronás szívet érdemkeresztet.

A karácsonyi bazár tombolája.

Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad, december 15.

Az aradi nők Mária kongregációjának karácsonyi bazárjának, mely vasárnap nyit meg a szöta fokozott érdeklődéssel tartotta kitűnő kabaré előadásokkal egybekötött vásár délután-jait, ma volt utolsó napja, s egyúttal a délutánok címlapja, a tombola. A vásár délután 5 órakor nyit meg a az előkelő, szép közönség csakhamar zsúfolásig megtöltötte a Központi szálló nagytermét. Fél óra múlva megkezdődött a tombola is, melyet a jelenlevők türelmetlen kíváncsisággal jászottak végig. A tombola nyeresénytárgyai gyönyörű babák, kis fali festmények és igen sok szép kis esztendőse volt. A tombolát Gyulányi Rezsőné, Láng Jánosné, Monay Ferenc dr., a kongregáció elnöke, Sulik Kálmán, a Vörös Kereszt egyesület titkára és Kovács Károly a Vörös Kereszt egyesület jegyzője vezették, a rendőrség részéről az ellenőrzést Weil Károly dr. rendőrfelügyelő látta el, a szerencseszámközből pedig Székér Ilonka húzta a számokat. A játék eredményével mindenki meg lehetett elégedve, mert a kongregáció tagjai olyan szorgalmasan gyűjtötték egybe a sok szép nyeresénytárgyat, hogy a több mint ötszáz tombolajegynek vásárlói közül nagyon kevesen voltak olyanok, akik üres kézzel mentek haza. A tombolát, egy háromszáz korona értékű gyönyörű nyakcsipkét, melyet Nagy Ilona aradi tanítónő ajándékozott a vásár jólékonny céljaira, Kruppa Rezső a 33. gyalogezred kadettje nyerte meg, míg a *quinternót*, egy csinos kis szivarka asszalt, Vassrhelyi Janka, a Vörös Kereszt egyesület elnöknője.

Hét óra felé járt az idő, amikor a tombola véget ért. Ezután a nagy közönség kis társaságokká omlvaasztalokhoz telepedett és kezdetét vette a tea felszolgálása.

A karácsonyi bazár, melynek bevételét a Vörös Kereszt egyesület céljaira fordítják, mindenképen kitűnően sikerült, a bazárt mind a három vásárnapon zsúfolásig megtöltötte a közönség és így a lövedelem tekintélyes összeggyűlt. A siker a kitűnő rendezés eredménye, melynek fáradtságos munkáját a kongregáció tevékeny, tisztes hölgytagjai élén a vezetőség, Gyulányi Rezsőné, Láng Jánosné, Szablócsky Jánosné és Monay Ferenc dr. végezte.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb
ajándék egy hazuról érkező hír-
lap. Az „ARADI KOZLONY”-t a tá-
borba minden aradi katona olvassa.

Visszahívják a védköteles angolokat.

(Angliában tékeléstől tartanak. — Négy
millió az angol sereg.)

Távirati tudósítás.

Basel. A svájci angol konzulátusok felszólították védköteles alattvalókat, hogy készüljenek az esetleges hazautazásra. Ebből azt következtetik, hogy Angliában nem-sokára behozzák a védkötelesített-séget.

Félnek az írek felkelésétől.

Amsterdam. Az angol kormány elrendelte, hogy az írektől a fegyvereket kobozzák el, mert félnek a felkelésüktől.

Nem sikerült a francia-angol kölcson.

Newyork. Ugy hírik, hogy az ötszáz millió dollárnyi kölcsönből szányolevan milliót az átviteli szindikátus tagjai között osztosztanak. *Meghosszabbították az angol parlamentet.*

A Reuter ügynökség jelenti: Az alsóház elfogadta azt a törvényjavaslatot, amellyel a parlamentet meghosszabbítják. A kormány póthiteit kért további egymillió katona felszerelésének költségeire. A hadsereg létszáma ezzel négy millióra emelkedik.

Az angol parlament a kormány ellen.

Amsterdam. A Times folytatja azt a hadjératot, amelyet a kabinet ellen rövid idővel ezelőtt újból indított. Egyik legutóbbi számában a többi közt a következőket írta:

— Az utolsó napok parlamenti tárgyalásai megmutatták, hogy a képviselők pártkülönbség nélkül komoly aggodalommal nézik a helyzetet. A nyugtalanító hírek, amely a harc-tarekról egymásután érkeznek, a megismétlődő esetek, amelyek a miniszterek között lévő egység hiányát mutatják, a régi pártzenvedélyeknek újból való föllobbanása, mint olyan jel, amely a maga módján a kormány tekintélyét csökkenti. Képviselők, akik még néhány héttel ezelőtt is a kormány kritizálását való-sággal felségeértésnek tekintették, a csalódás növekedő érzésével szemlélik az eseményeket, még a munkáspártiak is, akik pedig legújabban rabszolgái voltak a koalíciós kormány-nak. A parlamenten kívül pedig a közvélemény napról-napra komolyabb lesz. Már maga az a körülmény, hogy az alsóház tagjai a választóikkal nincsenek olyan szoros összeköttetésben, mint a boldogabb napokban, mutatja, hogy a néphangulat hatással van az alsóházra. A legutóbbi hetek természetellenes nyugalmát nem lehet tovább elviselni. Téay az, hogy az alsóház azal a móddal, ahogyan a háborút viselik, a legnagyobb mértékben elégedetlen és a legújabban hetek tárgyalásai a minisztereknek meg fogják mutatni, hogy ez az elégedetlenség hova fog fejlődni. A felsőházban, amelyet mint testületet tekintenek, az elégedetlenség érzése még élénkebb. A kormány legélesebb kritikája eddig is a lordok házából indult ki és nyilvánvaló, hogy olyan férfiak, mint lord Milner, Peel, Lorabum és mások semmiesetre sem mondanak le ama szándékukról, hogy a dolognak kedvező fordulatot adjanak, s az a szerencsésük van, hogy ezt nagyobb szabadsággal tehetik meg, mint az alsóház tagjai.

Az első zsákmányolt szerb mozdony.

(Magyar mérnök szerelte fel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 15.

Az október 20-iki Hófer jelentés közölte a nagyvilággal, hogy a szerb zsákmányolt Mladenovácánál vasúti mozdonyokat is találtak. A vasúti mozdonyok azonban csak akkor van igazi értéke, ha az üzemben van, ha céljának megfelelően felhasználható. Ezért a hadvezetőség a Zentral Transport Leitung rendelkezésére Kaffka Károly az államvasutak igazgatóságának gépészeti főosztályának mérnöke két lakatossal november 3-án már utban volt, hogy a mozdonyokat felszereljék, használhatókká tegyék.

November 3-án reggel fél tíz órakor ért hűsön Kaffka mérnök két lakatossal Belgrádba. A hajó ugyanis minden páratlan órában indul Zimonyból Belgrádba és páros órában megy vissza Belgrádból. Az Avala-hegy megmászásával, mely utat gyalog kellett megtenniük, eljutottak az svaiai országútra, ahonnan katonai autóval mentek Rajára, innen ugyanevezett sinautón érkeztek november 4-én reggel Mladenovácra. Itt találták meg a zsákmányolt mozdonyokat. Azonnal a munkához láttak. A mozdonyok természetesen több alkatrésze hiányzott a mintán a fűtőházban ezeket nem találták meg, körülnéztek az épületek körül s frissen ásott földhányások alatt több szükséges géprészt meg is találtak. Ezekkel a mozdonyt felszerelték és november 6-án Kaffka mérnök vezetésével elindult tizenkilenc kocsival Mladenovácából az első vonat Aranyelovácba. Itt igazi ünneppel fogadták az első vonat megérkezését. A mozdonyról lelépő Kaffka mérnököt a városparancsnok német őrnagy meleg köszönettel üdvözölte. Az állomásbajárt előtt leadott fűtőszóra nemcsak a katonaság, hanem az egész ottmaradt nép is megjelent az állomáson. A katonaság hurrával, a nép néma csenddel fogadta a bejövő vonatot. Alig állt meg a vonat, egy ember állt Kaffka mérnök elé és jelentkezett szolgálatfételre. A jelentkező a székelyországi szerb mozdonyfűtő volt.

November 6-tól 10-ig erős és nehéz katonai szolgálatot teljesített Kaffka mérnök a két vasúti lakatossal. Négy napon át mint mozdonyvezető munitiót és katonákat szállított. November 10-én a mozdonyvezetői szolgálatot katonai mozdonyvezetők vették át, Kaffka mérnök katonai kísérettel Aranyelovácából Kragujevácsba ment. Itt már november 15-én villanyvilágítás mellett nagy mozielőadás volt, magasrangú katonatiszteknek Belgrád bevételét mutatták be. Kragujevácsból Kaffka Krusevácsba ment, hol Péter király udvari vonatát találták meg.

Ülközben mindenütt visszatérő menekültekkel találkozott, kik leírhatatlanul siralmas képet tártak a szemlélő elé. Öreg asszonyok és emberek kis gyermekeikkel rongyosan, életszomjan vánszorogtak az országúton mindenfelé. Hivatásának és megbízásának Kaffka mérnök és a két lakatos becsürettel megfelelt és november hó 22-én visszatértek a fővárosba.

Új maximális árak. Varjassy Lajos polgármester közhírré teszi, hogy a dísznőzár, haj és szalonnának a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló (kiskereskedelmi) forgalomban való árusítása esetére Arad város területén december hó 16-ik napjától január hó 15-ik napjáig terjedő időre érvényes legmagasabb eladási árakat a következőkben állapította meg: olvasztott sertészsír 7 korona 34 fillér, haj és olvasztatlan egvény cisznozsír 6 korona 90 fillér, friss szalonna 6 korona 50 fillér kilogrammonként. A fent felsorolt fogyasztási cikkeknek a most megállapított áraknál magasabb árú árusítást tilos. Aki a tilalmat megszegi, vagy a tilalomba ütköző ügylet megzavarásának bármelyik módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosnak bizonyul — rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig felfüggesztés büntetéssel és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik. A tanács ma

tartott rendkívüli ülésén a nyul eladási árát is megváltoztatta, mert a közönség panasszkodott amiatt, hogy a belső részeket is meg kell fizetni. A jövőben reméljük szerint, hanem darabszámba 5 korona 60 fillérért adják a nyulat.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Budapest. Az e hó 14-iki francia hivatalos a következő: Csapatunk visszavonulását a legteljesebb rendben folytattuk. Utóvédeink egyes részei ellen intézett bolgár támadásokat könnyen visszavertünk. Összes csapatrészeink a görög határ mögött vannak összpontosítva. A bolgárok még nem lépték át a görög határt.

Krisztánia. Pétervárott a zavargások növekedésében vannak. Az orosz lapokból a cenzura oldalakat töröl.

Athén. Hivatalos közlés azt a jelentést, hogy a bolgárok görög területre hatoltak be, alaptalannak nyitvánítja, s kijelenti, hogy a szövetségeseknek görög területre való visszavonulása és a bolgár-német csapatoknak a görög határhoz való közeledése által teremtett helyzet a hivatalos köröket élesen foglalkoztatja. A kormány ügyelemmel kíséri az események menetét s kész megtenni minden olyan intézkedést, a melyeket az ország magasabb érdekei megkövetelnek.

Hága. A Berlingske Tindende jelenti Stockholmból: Pau francia tábornok tegnap elutazott Oroszországból. A tábornok hosszabb ideig fog Stockholmban tartózkodni.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Minden lépés, amelyet csapatunk folytonos harcok közepette mély hóban makacs ellenség ellen Montenegró belseje felé tesznek, csodálatos teljesítmény, mert a montenegrói akadályok felülmúlhatnak minden nehézséget, amelyet csapatainknak eddig kellett leküzdeniük. Az utak a nagyobb csapatrészek, trén és tüzérség számára kedvező időviszonyok között is alig használhatók. Ezek a szűk utak most a hó által elvannak dugaszolva. Dacára ennek csapataink, ha mérsékelt tempóban is, előnyomulnak üldözve az ellenséget. A mohamedán és albán lakóság felfegyverkezve oldalunkon hősiességgel küzd a szerbek és montenegróiak ellen.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Genéből: Briand és Clemenceau között a külügyi bizottság ülésén heves összeszólközés volt a Balkán akció miatt. Briand dühösen hagyta el az üléstermet.

Berlin. Skuludis tegnapi válaszával Athénből jelentik, hogy az nem fogadja el feltétlenül a követeléseket. Skuludis főfeltétele, hogy a görög semlegességet és szuverénitást nem sértik meg, s Görögországot nem keverik bele a háborúba. Görögország természetesen a központi hatalmak csapatai ellen nem vonul fel. Valószínű, hogy az egyezés ezen az alapon létre jön.

Athén. Az entente követek a görög kormánytól tiltakoztak az ellen, hogy a központi hatalmak görög területen folytathassák csapataik üldözését.

Otven százalék víz egy liter tejben. (Jelentés a mesterséges tej használhatóságáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 15

A város közlelmzésének egyik legsúlyosabb problémájává vált a tej. Ha hét tagból álló család hirtelen rohamnak beillő tálekedés után egy liter tejhez tud csak jutni, akkor minden tulajás nélkül el szabad mondani, hogy tejjőség van. Ennek a héttagu családnak a tej, tekintve annak magas áráról, a beszerzésnél elszakadó ruhától és az ácsorgással eltöltött idővesztéségtől, csak épsn arra jó, hogy a szinét lássa, mert meginni nem tudja. Mint ugyanis ma a vegyvizsgáló állomás megállapította, a tejben ötven százalék volt a víz. Ezért a táplálékért merészelt ötven fillért kérni egy jámbor mikelakai asszony, akinek a nevét ki sem szabad írni, mert az eljárást csak ma indították meg ellene. Majd ha jogerős lesz az ítélet és addig a talu egyszerű népe hatvan százalékgig vizezi a tejet, akkor majd szabad lesz a tejhamisító asszony nevével megismertetni az áldozatait.

A tejjelátás kérdésének megoldását a közlelmzési bizottság a Rieger-féle kolozsvári mesterséges tejjel kísérel meg. Megirtuk, hogy Hecht Arnold dr. tb. főorvos, Maszlényi Emil dr. a vegyvizsgáló állomás vezetője és Herrling Gyula tb. főmérnök, mint a város kiküldöttei Kolozsvárra utaztak, hogy ott a helyszínen tanulmányozzák az ügyet. A bizottság már visszaérkezett Aradra, holnap teszi meg jelentését Lőcs Rezső helyettes polgármesternek, a közlelmzési bizottság elnökének. A Rieger-féle tej, amely buza sikkéből és növényzseirből készül a feltaláló által konstruált géppel, a mai viszonyok következtében 45 fillérbe kerülne literenként, és naponta körülbelül 600 litert lehetne előállítani. A városnak meg kell ezereznie a szabadalmat és fel kell állítani a termelőgépet, amelyet Rieger átenged. A kérdés azon dől el, vajon a termelt tej ize milyen. Ennek megállapítása céljából Maszlényi dr. a vegyvizsgáló állomáson végez kísérleteket és egy-két nap múlva mondhat csak véleményét.

Nem szabad katonai tárgy telefonbeszélgetéseket folytatni. Siket Traján postafőigazgató, a nagyváradi posta- és táviratigazgatóság vezetője, a következő hirdetményt teszi közzé: Az aradi katonai cenzurának a temesvári katonai parancsnokság útján a cs. és kir. hadügyminiszter urhoz érkezett jelentése szerint, az aradvármegyei távbeszélő hálózatban az általános távbeszélő forgalom életbeléptetése óta oly beszélgetések is fordulnak elő, melyek katonai vonatkozásúak. Minthogy ily vonatkozású távbeszélgetések váltása a hadviselés érdekei szempontjából szigorúan tiltva vannak, ezután is felhívom Aradvármegye közönségét, hogy mindennemű katonai vonatkozású távbeszélgetéstől saját érdekükben tartózkodjanak, nehogy a távbeszélő forgalom újbot való korlátozása vajtek szükségessé.

— Száz darab fécán. Ha nincs kenyér, évek a nép zsemlyét, mondotta a szép Mária Antoinette és azt az állami bölcsességet a fejével fízette meg. Pedig a szőke Habsburg-sarinak nem volt olyan nagyon nem igaz. Csak abban hibázott, hogy száz és egynéhány évvel sietett a klasszikus kijelentésekkel. Mert ma bizony, amikor a birka hus is csak vasárnapi peccsenye, hétézőnap fécánra fog bennünket a hatóság. Csak szárnyason él, aki evvelalában hus evére gondolhat, mert a „MARHAHUS” csak a gyermekmesékben található. Volt egyszer egy ökör... kezdett elbeszélések nem is tartoznak a ritkaságok közé. Sertéshúst az aradiak bolkottálják és a hentesek a vérossal együtt füstre akasztják. A fécán tyukot és fécán kakast az előkelő novellák és regények vadaskertiének pompás tollu szárnyasait demokratizálta a tanács és kinevezte népelemezési cikknek. Hozsannával fogadták az elhatározást és kíváncsian várták a mezőhegyesi és kiserősi jelentéseket arról, hány fécán és nyul került terítékre. Vágra nekünk, közönséges halandóknak rendezik a körvadászatokat, amelyekben grófi puskások röpítik a golyót a királyi tartásu tyukba. Azonban milyen retentő esemény. A fécán-peccsenye sem kell az aradiaknak. Nem lehet a vörös borban mezfőzendő és szalonban mecsütendő szárnyast népelemezési előlétezni. A fécánok, amelyek zsinere akasztva napokig lógtak a hátsági élelmiszerüzletekben, már zöldültek (a fécán hús akkor jó, ha a hús zöld) már kékültek (ha kékül akkor már nem jó) de a közönség csak a pompás tollukban gyönyörködött, messziről és ingyen. Drága volt-e az árak, vagy nagyon arisztokratikus volt a nevük, vagy mert drága a szalonna, ki tudná az igazi okát eltalálni, a tény az, hogy a fécán peccsenyére csak igen kevés embernek lett esiklandós az inye és a tanács odaajándékozta — a sebesült katonáknak. Száz darab királyi szárnyas vándorolt a katonai kórházak konyháiba és majd ha a jövő század krónikásainak kezébe akad egy ilyen kórházi étlap, emilyen december 15-ikén fécán peccsenyét talál, akkor ne gondoljon valami tejedelmi Maecenásra. Maecenások nincsenek, csak minden üzemre ráfizető városok vannak.

— Szerb komitácikon keresztül. A sajtóhadiszállásról jelentik: A dandárparancsnok egyik fiatal vezérkari tisztjét: Sechorch Vilmos főhadnagyot küldte ki a troiani rom mellett egy szakasz gyalogossal és néhány lovassal Detkovicsba, hogy ott táborozásra alkalmas helyet keressen az utánnuk jövő hadoszlop számára. Ez a kiküldetés annál fontosabb volt, mert a hadoszlopnak 400 sebesültje is volt. Alig ért a kis csapat a céljához, máris minden oldalról hevesen lövöldözni kezdett az ellenség és szerb gyalogság, lovasság és komitácisbandák vették körül a kis csapatot. Sechorch főhadnagy megőrizte lélekjelenlétét és bátor szívvel megtámadta a hozzá legközelebb álló ellenséges csapatot. Ez a csapat egy lovassági gépfegyverkülönítmény volt, melynek parancsnokát a főhadnagy sajátkezűleg lőtte le lováról, majd egészen szégyenkezve a gépfegyverosztályt. Azután a megrémült többi szerb csapatra vetette magát, melyeknek legnagyobb részét katonáink lekaszabolták. A megmaradt szerbek futva menekültek. Most már a dandárnak parancsára is sor kerülhetett. A főhadnagy kikereste a legalkalmasabb táborhelyet. Az elszántan verekedő tiszt 6 fősége legfelsőbb elismerését és a katonai érdemkereszt szalagján viselendő katonai érdemérmét nyerte jutalmul.

— Kitüntetés. A király Ráth Frigyes 23. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül a signum laudissal tüntette ki.

— Látogatás a cárnál. Pétervárról jelentik: A cár a hadiszálláson látta Doumergue volt francia miniszterelnökét, akinek a kihallgatás után a fehér sasrendet adományozta.

— Teveször swätterek, nadrágok, takarók, Jäger, selyem és papír also ruhák, szörme harisnyák és kasztyúk a mindenféle téli felszerelések, gummi kabátok, elegáns kalapok, nyakkendők, tehénneműk stb. nagy választékban és legolcsóbban „Chic” uri divat üzletében, Arad, Andrassy-tér 15. 5654

— A lovasut. Aradra kerülő idegennek semmi sem tűnik olyan hamar és olyan élénken a szemébe, mint a lovasut. Ma a villamososság, benzín és technikai csodák korszakában egy modern és fejlődő város, ahol sikeresedett lovak döcögtek a zökkenő síneken a kocsit. De az első pillanatban meglepett és elképedt idegen szonnal belátja, hogy a lovasut mégis csak a legnagyobb mértékben csoda: belátja azt, amint az első öt percet a kocsit belsőjében eltöltötte. „Azt hittem — mondotta egy zenei érzéssel megáldott idegen — hogy Wagner operában szereplő üstdob belsőjébe zártak. A kocsit ülési alatt a kerekek mezdörögtek, a háttam mögött az ablakok esörömpöltek, a kocsit deszkái egyenként és összesen ördögi zajt csaptak. Soha ilyen kegyetlenül nem bántak a hallószerveimmel, mint az aradi lovasuton”. Igen — mondottuk a panaszkodó zenésznek — azonban háboru van és mi az ilyen apró „mellékszöveg” az ágyuk orgonaszavához képest. Kétségtelenül kedvesebb lenne, ha autobuszok robognának, de mikor azokra a hazának volt szüksége. Az is helyesebb lenne, ha villamos esilingelne, de mikor Aradon olyan tradícióvá gyökeresedett a villamostól irtózás! A zeneérti erre nyomban átalakult közlekedési szakemberré és nem késelt válszával: „Megadom magamat és belenyugszom a háboru okozta bajokba. De ha már nincs villamos és elvitték hadatviselni autobuszainkat, ha már csakugyan és vétképen lovasuton kell járni: miért nem megy ez a lovasut rendszeren, pontosan, normálisan, miért vergődik az út egyik oldalán három kitérő késiekedéseivel, miért nem bonyolódik le a tótér egyik oldalán a kifelé, másik felén a befelé tartó lovasuti forgalom. A sínek ott vannak, semmi akadály a nem volna annak, hogy a lovasut azokon fusson végig és mennyivel egyszerűbb, gyorsabb lenne a forgalom a felesleges kitérő várakozások nélkül. Egy német városban már régen megvalósították volna”. Megvallva az igazat: nem tudunk az akadékoskodó urnak felelni, felvilágosítást adni, hogy miért van úgy, ahogy nincsen jól és miért nincs úgy, ahogy jól volna.

— A meg nem vizsgált levelek. Olvasható volt a lapokban, hogy a hadrakelt seregnél a tábori és hadtápposta állomásokon feladott leveleket a jövőben zártan, minden cenzura nélkül továbbítják a címzettnek. Nagy örömet keltett ezen intézkedés különösen azok körében, akiknek hozzátartozóik a messze harctereken teljesítenek katonai szolgálatot, mert bizony beletelt három hét is, míg egy levél megérkezett. Ezután szóval gyorsabb lesz a kézbesítés. No meg — a jó falusiak szerint — más előnye is lesz. Eddig tudniillik a levelek nyitva érkeztek a harcterről.

— Ojan is vét a' — mondta egy pécskai menyecske. — Nem tanát abba az embér egy csipetnyi szeretetet se a hitas urátul. Eltűrűték belűie a szerelmet... Ezután legalább küdhet benne e pár csókot, oszt nem fogja rüsteni megírni, hogy hujjárt?

— Drágul a fehérenemű. Minden jó háziasszony a gyakorlatból tudja, hogy nem használatban, hanem a mozdásnál rondlik a finom fehérenemű. Célszerű tehát, különösen most, mikor a fehérenemű pótlása a szokottnál lényegesen költségesebb, Aerowash légnyomású mosógéppel mosni, mert e gép igen kíméli a ruhát. Gyakorlati bemutatás esütörtökön délután 4 órakor Magyar Ferenc gazdasági gépuzletében Arad, Zrínyi-utca 6. 4468

— Megkezdődött a karácsonyi üdönságok olesó kiadásai, u. m.: üveg, porcellán, diszműáru, petroleum és villanyeszközök, prima evőeszközök; nagy választék elsőrendű chinaezüst, márvány, broncea és réztárgyakból. Képekerezés és üvegcsés legolcsóbban lesz elkészítve. Fischer Mór, Andrassy-tér 25., Neuman palota. Telefon 568. 4861

— Egy egész millió koronát nyerhet, ha idejekorán biztosít magának egy osztrák bankot. Mint legelőkelőbb beszerzési forrást ajánljuk a népszerű Dörge Frigyes bankot, Kossuth utca 4. alatt.

— Ezennel felhívom a közönség figyelmét áruházamra. Sikertelt egy híres németországi (berlini) gyáros bórúru készletét — u. m. női készletek és pénzerszönyeg — jutányos árral megvenni a szokottnál, míg a készlet tart, olesón elárusítom. Mindenki meggyőződ-

het róla áruházamban. Fischer Áruház a Szabadság-téren. 227

— Gyermek kocsik, gyermek székek, játékok árak a legolcsóbbtól a legfinomabbig, valamint elegáns női táskák, utazó készletek, pénztárcák, manikűr és téss garnitúrák, illatszerek és más ajándék tárgyak, katonai felszerelések, stb. rendkívüli nagy választékban, Hegedűs Gyula cégnél, Arad Andrassy-tér 16. szám. 4567

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 198

— Divatos névjegyek Kerpelnél. 198

A Száva ura.

(A hős fregatthadnagy halála.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 15.

Ha monitóra a Száva partjának sötét ligetel között siklott tova és a part minden lejőiről veszély, kaland lesett rája és csatákállás hallatszott, akkor nevetett csak igazán a szíve és ilyenkor a zöld folyó urának érezte magát. De sebesülten és bekötött sebbel párnák között nyugodni nem volt inyére a türelme sem volt erre a pihenésre. Alig épült fel, felpattant ágvárról és összetett kézzel könyörgött katonai előlőrőinek: „Dresszetek a hajómra a Szávára az ellenség elé!”

Böszl Győző fregatthadnagy a háboru első napjától fogva mint a „h” őrhajó parancsnoka hajóműveleteivel, merészességével és szüntelen tettvágyával tűnt ki. Ismerte a foltam minden örvényét és a Száváról oly nagyszerű tájékoztatást szerkesztett, amely a Száván dolgozó monitóraikon levő törzskari személyek szolgálatát szerfölött megkönnyítette. Ha az ellenséget nem lövethette, akkor a sötétben a szerb határvédelem fedezékait vette legalább szemügyre, egy leplezett lövészárk sem kerülte ki figyelmét és akár fölfelé, akár lefelé hajózott, mindenféle vázlatokat csinált, melyeket időnként felettes parancsnokságának adott át. Így fedezett fel egy olyan erősen kiépített szerb lövészárkot is, a mely csak a rácsai gázlőről volt látható. A viz ottani része híres és a gázló minden tenyérnyi része alattomos veszedelmeket rejt a hajók számára magába. A szerbek ebben bíztak és a lövészárkukban teljes biztonságban érezték magukat. A Száva alapos ismerője. Böszl fregatthadnagy azonban éppen ezen feladathoz látott megkettőzött buzgalommal. A rácsai veszedelmekkel dacolva, olyan célirányosan intézte a szerb árok szétrobbantását, mintha csak valami hadvezéri halmon állott volna, távol a veszélyől. Csak miután az ellenséget nagy fáradsággal megépített sáncjaival együtt a föld színével egyenlővé tette, adta ki a parancsot a hírhedt gázló elhagyására.

Ot nappal utóbb Mitrovica alatt az ellenség golyója találta el, súlyos sebet ütve rajta. Nem-e csuf játéka a sorsnak, hogy éppen a bátrakat sújtja, hogy az újjonást torkukra forrasztja és téletlenségre kárhözhatja azokat, kik természetüknél fogva képtelenek a nyugalomra.

Böszl fregatthadnagy még sokszor támadt az ellenségre, ajánkozott a legnehezebb kitérőkre és a mellét diszitó signum laudis nemcsak egy tette emlékeztető, hanem a folyton változó események szinte egész képeskönyvét tárja fel lelki szemünk előtt, melyben dicőség és halál testvériesen egyesül.

Egy napon azután önként indult oly kiküldetésre, mely alatt a halál lecselkedett rá mindenünnen és ez utjáról vissza sem tért többé.

APOLLO

SZÍNHÁZ

december 17., 18., 19-én, péntek, szombat és vasárnap

Halálbalett

Szenzációs artista dráma.

Nagy

látványosság!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Mérnök- és Építész-Egylet választmánya december hó 16-án csütörtökön esti 6 órakor az egyleti helyiségben ülést tart, melyre a választmány tagjait meghívja Katona Béla alelnök.

(*) Hatszáz aradi szegénytanuló felruházása. Az emberi szeretet, a társadalom humanizmusa ma hatszáz aradi szegény család küzdelmes életébe vitt örömet. Hatszáz szegénysorsú iskolágyermek kapott pompás meleg téli ruhát és erős cipőt az aradi szegénytanulók egyesületétől, amely a háború alatt sem feledkezett meg az ő kis pártfogottjairól. A ruhakiosztás ma délután volt a Kaszásy-utcai műiskola dísztermében melegen ünnepség keretében. Kovács Vince kultúrta-nácsnok közvetlen beszédében mulatott rá, hogy a szegénytanulók egyesülete a háborús viszonyok dacára megállja a helyét, sőt a jótékonyágát még fokozottabb arányokban gyakorolja a szegénysorsú tanulókkal szemben. Aztán meleg szavakban emlékezett meg Hauser ezredeséről, az egyesület nemesszívű, fáradhatatlan elnöknőjéről.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi december 16-án:

O Bérlet. O Bérlet.
Sarkadi Aladár vendégtellettél:

Drótostót.

Operetta 3 felvonásban.

Kezdete este 4,8 órakor.

Feltalálta szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

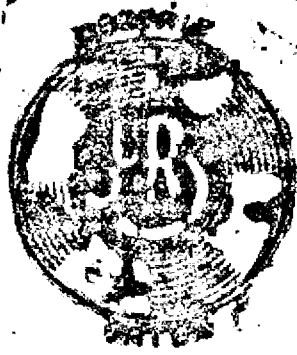
NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Mai Estben Fényes László rosszakaratú tendenciáival megámított. A cirkus valótlanságai és gyanúsító fordításai miatt Fényes ellen a sajtót meg- a megindítottuk, az Est ellen kártérítési pert indítottunk.

Kassab Géza.

* Az esze rovat alatt közöltakat nem vállalunk felelősséget.

Sorsjegy-tabella.

Adólt 8400	Ignác 22726	Mihály 27780
András 81886	István 41555	Ódón 87549
Antal 88744	János 68120	Pál 20718
Béla 8407	Jenő 22786	Péter 27745
Dávid 89728	József 47301	Rudolf 89726
Ede 20724	Kálmán 89729	Sándor 47808
Ernő 47825	Károly 47851	Tivadar 100251
Ferencs 89752	László 27801	Vilmos 47708
György 47308	Lipót 61887	Zoltán 27808
Gyula 100289	Mátyás 89754	Zsuzsmond 61888

Főnyemény szerencsés esetben

1.000.000

korona.

Az első osztályú sorsjegyek ára:

Harmincad: 1 1/2 K
Negyedi: 3 K
Fél: 6 K
Huzás

1915. december 21-én és 22-én.

Dörge Frigyes

bank részvénytársaság
Budapest, Kossuth Lajos-u. 4

Rendelések levelezőlapon eszközölendők.

A Dörge Frigyes bank Rt.-nak
Budapesten.

Küldjön ... sors egyet a 85. sorsjáték
1. osztályához.

Cím:

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörösi Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmezési raktárakat, hawagontételenként jó, egészséges

ételburgonyát

méltányos árban, magyar feladó állomásról, vagy 8 napl előzetes rendelés mellett Aradon, ugyasintén vöröshagymát, diót, sertészsírt, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtának venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízaladók figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízaladó burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Minden

csütörtökön **élőhalak.**

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 221

180—1915. vgh. sz.

Előleges árverési hirdetés.

Alkított bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbíróóság 1914. V. 722/11. sz. végzésével Mann és Schilling cég javára Sándru Juon és Sándru Vazul ellen többrendbeli tőke és jár. erejéig 1915. augusztus hó 2-án fogantatosított szoros zár alkalmával újból összeirt és 27000 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, szarvasmarhák, birkák, nyilvános árverésen eladatnak. Mei előleges árverésnek a borosjenői kir. járásbíróóság 1914. V. 722/14. sz. végzésével Sikula község határában Pajza pusztán leendő meztarására 1915. december hó 17-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. to. 107., 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbit ígérőnek szükség esetén becsáron alói is el fognak eladni.

Borosjenő, 1915. december hó 9-én.

Nagy,
bíró. végreh. tő.

Ha zletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalácsos üzletemet, ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben legjutányasabban nagy választékban árulok. Haddbavonultaknak legalkalmasabb küdemény. Szives pártfogást kér. Ritűnő tisztelettel: **Weichelt János, mézeskalácsos.**

Tisztelettel értesitem, hogy **női divattermem megnagyobbítva,** az uri hölgyközönség rendelkezésére áll, ahol toalettek, costumok, pongyolák és bluzok a legegánsabbtól a legegyszerűbbig izlésesen készülnek. Szives pártfogást kér tisztelettel

Nemesné Kohn Józsa Szabadság-tér 10. sz., II. emelet.

Mától kezdve

üzletünk
az új helyiségben van

Andrássy-ut 22. sz.

3401

Cipő Tőzsde.

Telefon szám 10—44. sz.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Kérje mindenütt az elismert legjobb

TUNGSRAM-lámpát.

Gyártja:

az Egyesült Izzólámpa és Villamossági r.-t., Ujpest.

8000 alkalmazott.

8781

Van szerencsénk a n. é. község szives figyelmét ide!

fiatalbárányhusra
felhívni, mely húsarnokunkban
e hó 16-tól kezdve
kapható.

A bárányok, melyek nagyságos Purgly László úr mintagazdaságából valók fiatal, szopós angol bárányok.

4911

Teljes tisztelettel
Glück Károly és Testvére.

== Vásároljon ==
OSZTÁLYSORSJEGYET
GAEDICKE

bankházában Budapest

Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Huzás: december hó 21 és 22.

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	sorsjegy ára
1.50	3.—	6.—	Korona.

8729

GÁBOR MIKLÓS

csokoládé és cukorka gyári lerakata

Arad, Salacz-utca. Telefon 1059.

**Karácsonyi szalomicukorkáim
a legjobbak!**

Felhívom mélyen tisztelt vevőimet, hogy tekintettel a mostani óriási áruhiányra, igyekezzenek

karácsonyi cukorkákban

szükségletüket minél előbb beszerezni, mert kérdés, hogy később a most készleten levő szép és finom dolgok egyáltalán kaphatók lesznek-e.

Kiváló tisztelettel

Gábor Miklós.

4723

Apró hirdetések.

OKTATÁS.

Eine deutsche Lehrerin
wünscht deutsche Lektionen zu
erteilen. Ferenc-tér 7. sz. aló 2.
4905

ÜZLETEK.

Jóforgalmu vendéglő
átadó. Cim megtudható a Messenger
boy vállalatnál, Deák Ferenc-utca
8. szám. 4918

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal urfi leány
nyelvtanítói irodába alkalmazást ke-
res, gép- és gyorsírásban, vala-
mint az összes irodai teendőkben
járatos. Szives megkeresését „Tö-
rekvő” jellegre a kiadóhivatalba
kér. 4904

ALKALMAZÁST NYER.

Ugyes
megbízható lakatos és kovács se-
géd felvétetik Elssler J. és Test-
véi el erdő-üzem vezetőségénél Batta
Károly-utca m. 4906

Leányok és fiúk
tanulóknak felvétetnek, Weiss
Hugó fényképezési műtermében
Aradon. 4918

Keresek
egy jó házból való fiút tanoncnak
vegyszerkereskedésben, azonnali
belépésre. Weissberger, Máriarad-
nál. 4878

Kereskedősegéd,
a főfő és rövidáru. Amából, ki
a német, román és szerb nyelve-
ket bírja, azonnali belépésre ke-
restetik Stefan Péterné. Perjámos.
4871

2 óriási iskolás fia mellé
a délutáni órákra tanító, vagy
tanítónő keresetük. Cim a kiadó-
hivatalban. 4890

LAKÁST KERESNEK.

Különbejárata
modern berendezésű, katonatisz-
teknek alkalmas burorított szo-
bak a belváros területén keres-
tetnek. Bejelentés k a Fehér ke-
resteték szülői irodájában kéretnek.
4879

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Törköly pántaka
10 hektó, legjobb minőségű,
kétszer égetett, eladó. Gergár Mó-
cs, Jekés Gáspár (Aradm.) 4902

Lőszőr matrac,
szőnyeg, női ruha, cipő eladó.
zent István-utca 2. sz. 4908

1000 hl 1911-es, 13-as, 14-es
bor eladó. Cim a kiadóban. 4914

Megvételre
kerestetik rövid szongora, lehe-
tőleg kereszthurok, 7 octávos,
használt, de jókarban. Ajánlatok
pontos címmel „Zongora” jelleg
alatt a kiadóba kéretnek. 4913

Sárga bagaria,
lack, valamint az összes divatos
belétes cipők tisztításához a leg-
jobb szer az „Eos Cream” kapható
Aradon kizárólag a Cipő Tözsé-
ben. 8405

Merani császárkörte
szőlő, többféle alma, citrom és
más déli gyümölcsöt ajánlok. Gal-
ler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér
Kereszt épület. 4599

Egy keveset használt
szongorát veszek. Zabán János,
Boros Beni-tér 9., Hszűtlet. 4922

Hődmérsel
tógasdasságban termelt előhalat,
pontyot kg-ként 3 és 4 korona
árban, pénz előleges beküldése el-
lenében, szállít Havas Jakab, Honfő
Telefon szám 8. 4749

Munkások es hadifoglyok
részére nagyobb mennyiségű téli-
kabátok, nadrágok, alsóruhák és
erős bakancsok, míg a készlet
tart. olcsón beszerezhető Herzfeld
Gyula ruhakereskedőnél, Asztalos
Sándor-utca. 4828

Karácsonyi ajándékok:
levélpapírok, festőkészletek, al-
bumok, író-íjzatok stb. stb képes
könyvek, ifjúsági iratok kaphatók
Pichler Sándornál, Szabadság-tér 1.
Telefon 808. 781

Eladó
űres használt hordók, 20 darab
6—700 literes (transport), 10 da-
rab 8—400 literes félhordók és
több kisebb, azonkívül 400 akó
száraz tölgylá danga, félakóktól
15 akóig és 8000 darab töglya
kerékűllő jutányos áron kapható
Scheer Edénél, Nagyhalmagy. 4829

Eladó
stráfkocsi, 3 drb. katonai vasgép,
1 benzín motor, szíjkerékek, függő
csapágyak, transzmissió tengely,
esztérga pad, kőszömlő, emelő csiga
(flanscsug), használt bőr hajtószíj-
jak 25 mm. 40 mm. szélesek, tűzifa
hasítógép kocsi szerelve, egy
négy kerékű vaskocsi gép alávaló,
egy cserép és egy Meidinger-kályha
takaréktűzhely alkatrészek eszté-
rt, áru, szerszámok és szerszámok
lakatosnak való, külön-külön is
eladatnak. Fácán-utca 8. szám.
4858

54 kocára való,
remek tölgylából készült sertés
flaszató, 4 drb. emdeni lud 20
kor. darabja, 6 drb. olasz bodros
tollu emdeni félvér lud drbja. 15
koronáért, eladó. — Seprősi táj-
fajta, gyorsan fejlődő angol szir
sertés malacai, előjegyzéseket
elfogad, Kralovánszky Kálmán,
Seprős. Telefon 8 sz. 4881

Karácsonyi Zene-Album.
Zenemű-újdonság, 98 korona he-
lyeti 4 koronáért kapható „Minerva”
Kniesser L és Társa Arad, Dobó-
utca 1. Telefon 791. 207

Eladó
több száz darab lőtakaró, nyergek,
lészerszám, míg a készlet tart. ju-
tányos árban kapható Bleier Ig-
nécz Szent Pál-u. 12. 8088

Reklam naptárak 1918. évre
nagy választékban jutányos áron
kaphatók Pichler Sándor könyv-
nyomda, papír- és írószerkereske-
désében Szabadság-tér 1. Telefon
808. sz. 781

KÖLÖNFÉLE

Elveszett
14-én este 1/8 órakor a Bohus
palotától a színházig egy arany
óra-karcsatt. Becsületes megtaláló
kéretik, Bohus palota II. kapu II.
emelet átadni, hal 20 korona jutá-
lomba részesül. 4907

Elegáns névjegyet készít
Pichler Sándor könyvnyomdája,
papír- és írószerkereskedése Szab-
adság-tér 1. Telefon 808. 781

Írógépeket
mielőtt javíttatna, kérjen ajánla-
tot Schmotzer és Bodnár műsze-
részeknél Perényi-utca 6. Telefon
888. Ugyanott elsőrendű üzem-
kellékek is legolcsóbb áron. 8176

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett,
Bőr, Vanília, Törökbalint, Sóvári
és Citromalma kisinyben és nagy-
ban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos
Sándor-utca 5. sz. 4778

DIÓ

prima minőségű, kisebb
és nagyobb mennyiségben
olcsón kapható

Vilmos Arnoldnál

Vilmos császár-tér 2. szám.
Telefon 194. szám. 4880

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,
szíveskedjenek, tekintettel a há-
boru okozta nehéz fuvarosági és
munkáviszonyokra, becses

köszén és kokszt

megrendeléseik beosztását akkép
megtenni, hogy nekünk a hához-
szállításon

legalább 2—3 nap

álljon rendelkezésünkre, hogy így
figyelmes és gondos kiszolgálást
kellő időben biztosíthassunk. —

Kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

köszén és kokszt nagykereskedés
Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

Eladok

zsirt,

szalonnát,

szappant

(4—5 éveset),

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint
veszek is. 2589

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

PAFF varrógépek

műhímezésre és ipari cé-
lokra, utólérhetetlen tartóssá-
guk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iró-
angyal védjegyes és Colum-
bia gramophonok, legújabb
felvételű Király Ernő lemezek
kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók
Arad, Szabadság-tér 5—6.
Telefon szám 98. 4897